

**ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΠΟΥ
ΥΠΗΡΕΤΟΥΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ
ΤΕΤΑΡΤΗ 10 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2025
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ**

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A1. 1. Λάθος, 2. Λάθος, 3. Σωστό, 4. Λάθος, 5. Λάθος.

B1. Σύμφωνα με το κείμενο αναφοράς, αφού τα δύο αδέρφια άλλαξαν ρόλους, ο Επιμηθέας ανέλαβε να μοιράσει εφόδια στα ζώα και στον άνθρωπο και ο Προμηθέας την τελική επιθεώρηση. Εδώ παρακολουθούμε ότι η κατανομή εφοδίων στα ζώα, από τον Επιμηθέα ήταν σοφή, αφού πέτυχε την αντισταθμιστική και ισόρροπη κατανομή εφοδίων για τη διαίωνιση όλων των ειδών. Ο Επιμηθέας ήταν σε θέση να επινοήσει, όχι όμως και να προνοήσει. Η επινοήση ως πράξη του νου επέτρεψε στον Επιμηθέα να μοιράσει εφόδια και να εξισορροπήσει αντιθέσεις ανάμεσα στα ζωικά είδη. Επρόκειτο όμως για μονομερή πράξη του νου από την οποία έλειπε η κατανόηση, αναγκαία για να προκύψει η δυνατότητα της πρόνοιας, της προβλεπτικότητας. Έτσι η επινοητικότητα του Επιμηθέα σε σχέση με το ζωικό βασίλειο εκδηλώνεται ως εξής:

α. Παρέχει στα ζώα μέσα προφύλαξης από τους εχθρούς τους (τα άλλα ζώα): «Νέμων δὲ ... ἀϊστωθείη·»

Για να προφυλάξει τα ζώα από τα άλλα ζώα, έδωσε:

- σε άλλα σωματική δύναμη, «Νέμων δὲ τοῖς μὲν ἰσχὺν ἄνευ τάχους προσῆπτεν,»
- σε άλλα, που ήταν αδύναμα, ταχύτητα, «τοὺς δ' ἀσθενεστέρους τάχει ἐκόσμιε·»
- σε άλλα όπλα, όπως νύχια, δόντια, κέρατα, όπλές, «τοὺς δὲ ὤπλιζε,»
- σε άλλα μικρό σώμα, και ως όπλα για να αντιμετωπίζουν τους κινδύνους, φτερά ή υπόγεια κατοικία, «Ἄ μὲν γὰρ αὐτῶν σμικρότητι ἤμπισχεν, πτηνὸν φυγὴν ἢ κατάγειον οἴκησιν ἔνεμεν·»
- σε άλλα μεγάλο σώμα, και ως όπλο για να αντιμετωπίζουν τους κινδύνους, το ίδιο το μέγεθός τους. «ἄ δὲ ἤϋξε μεγέθει, τῷδε αὐτῷ αὐτὰ ἔσωζεν»

β. Δίνει μέσα προστασίας από τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες: «ἐπειδὴ δὲ αὐτοῖς ... καὶ ἀναίμοις.»

Για να προφυλάξει τα ζώα από την εναλλαγή των εποχών και τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες, που προέρχονται από τον Δία, έδωσε:

- σε άλλα πλούσιο τρίχωμα, «ἀμφιεννὺς αὐτὰ πυκναῖς τε θριξίν»
- σε άλλα χοντρό δέρμα, «στερεοῖς δέρμασιν»
- σε άλλα χοντρό δέρμα και χωρίς αίμα (πχ. φολίδες, λέπια) «δέρμασιν στερεοῖς καὶ ἀναίμοις.»

γ. Φροντίζει για την εξασφάλιση τροφής: «Τούντεϋθεν ... ἄλλων βοράν'»

Φρόντισε να δώσει διαφορετικά είδη τροφής σε κάθε ζωικό είδος, για να μην εξαντληθούν συγκεκριμένα είδη διατροφής. Έτσι, έδωσε τη δυνατότητα:

- στα φυτοφάγα ζώα να τρώνε χόρτα, καρπούς δέντρων ή ρίζες «τοῖς μὲν ἐκ γῆς βοτάνην, ἄλλοις δὲ δένδρων καρπούς, τοῖς δὲ ρίζας.»
- στα σαρκοφάγα ζώα να τρώνε τις σάρκες άλλων ζώων. «ἔστι δ' οἷς ἔδωκεν εἶναι τροφήν ζώων ἄλλων βοράν»

δ. Εξισορροπεί τις αντίρροπες δυνάμεις στη φύση με σκοπό τη διαιώνιση των ειδών: «καὶ τοῖς μὲν ὀλιγογονίαν ... τῷ γένει πορίζων.»

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η ισορροπία στη φύση και η διαιώνιση όλων των ειδών, έδωσε:

- ολιγογονία, δηλαδή μικρή γονιμότητα, στα σαρκοφάγα ζώα «καὶ τοῖς μὲν ὀλιγογονίαν προσῆψε»
- πολυγονία, δηλαδή μεγάλη γονιμότητα, σε όσα γίνονται βορά άλλων ζώων «τοῖς δ' ἀναλισκομένοις ὑπὸ τούτων πολυγονίαν,»

Από τα παραπάνω γίνεται φανερό ότι ο Πρωταγόρας εξηγεί τεολογικά τον «νόμο της αναπλήρωσης» στη φύση, σύμφωνα με τον οποίο μια αδυναμία αναπληρώνεται από μια ικανότητα, αφού σύμφωνα με τους βιολογικούς νόμους κάθε ζώο έχει εφοδιαστεί με τα αναγκαία μέσα επιβίωσης, αυτοσυντήρησης και διαιώνισης του είδους του. Ειδικότερα, παρατηρούμε ότι οι ιδιότητες μοιράζονται στα ζώα, έτσι ώστε μία αδυναμία να αναπληρώνεται από μία ικανότητα, με σκοπό να εξασφαλίζονται με αυτόν τον τρόπο α) η ύπαρξη και η διαιώνιση του κάθε είδους και β) η ισορροπία του οικοσυστήματος μέσα από την εξισορρόπηση των αντίρροπων δυνάμεων που λειτουργούν στο εσωτερικό του. Έτσι, προκύπτει ότι ο Πρωταγόρας εξηγεί τις ιδιότητες και τις ικανότητες ανάλογα με τον σκοπό που υπηρετούν και τη λειτουργία που επιτελούν. Συγκεκριμένα:

- η ταχύτητα αντισταθμίζει την αδυναμία,
- τα φτερά ή η υπόγεια κατοικία αντισταθμίζουν το μικρό σωματικό μέγεθος,
- όσα ζώα έχουν δύναμη, δεν χρειάζονται ταχύτητα,
- όσα έχουν μεγάλο σωματικό μέγεθος, σώζονται χάρη σ' αυτό,
- τα όπλα αντισταθμίζουν την έλλειψη δύναμης και ταχύτητας,
- για να αντιμετωπίζουν τις μεταβολές του καιρού, εφοδιάζονται με πυκνό τρίχωμα και γερό δέρμα,
- σε αυτά που γίνονται βορά άλλων ζώων δίνεται η δυνατότητα να γεννούν πολλούς απογόνους,
- όσα τρέφονται με άλλα ζώα, γεννούν λίγους απογόνους,
- δίνονται διαφορετικά είδη τροφής σε κάθε είδος ζώου, για να μην εξαντληθούν συγκεκριμένα είδη διατροφής.

Τέλος, το ρήμα «σώζω» που συναντάμε στο κείμενο (όπως και το «σωτηρία») σημαίνει σώζω από τον θάνατο, διατηρώ στη ζωή, διαφυλάττω κάτι σώο και ολόκληρο. Ο Πρωταγόρας αναφέρεται στην *σωτηρίαν των διαφόρων ειδών του ζωικού βασιλείου (και του ανθρώπου)* δηλώνοντας τους τρόπους με τους οποίους αποφεύγεται η εξαφάνισή τους. Η λογική της σωτηρίας των ειδών θυμίζει σύγχρονες οικολογικές αρχές.

B2. Τόσο στο χωρίο από το Περί φύσεως (De rerum natura) του Λουκρητίου όσο και στο απόσπασμα από τον Πρωταγόρα του Πλάτωνα, γίνεται αναφορά στα εφόδια, τις ικανότητες και τις ιδιότητες των ζώων. Ο Λουκρήτιος με τη φράση «απ' τον καιρό που φάνηκαν στη γη τα είδη τους» εννοεί ότι τα ζώα είναι ήδη, από τη στιγμή που εμφανίστηκαν, εξοπλισμένα από τη φύση με αυτάρκειες σωματικές ιδιότητες και ικανότητες, τις οποίες χρησιμοποιούν για την επιβίωσή τους. Και ο Πρωταγόρας αναφέρει ότι ο βιολογικός σχηματισμός των ειδών συνέβη γής ἔνδον, οπότε όταν βγήκαν στο φως διέθεταν τα απαραίτητα εφόδια, δε χρειάστηκε να αγωνιστούν, για να τα κατακτήσουν. Επίσης, παρατηρούμε και στα δύο κείμενα ότι το κάθε ζώο έχει το δικό του, ιδιαίτερο, ξεχωριστό χαρακτηριστικό, που το βοηθά να επιβιώσει. Ο Ρωμαίος ποιητής αναφέρει ως χαρακτηριστικά παραδείγματα τη δύναμη των λιονταριών, την πονηριά της αλεπούς, την ταχύτητα του ελαφιού «Την άγρια κι ανήμερη φυλή των λιονταριών τη φύλαξε η ρώμη που έχουν στο κορμί, την αλεπού η πονηριά, τα ελάφια η σβελτάδα». Ο Πρωταγόρας περιγράφει την κατανομή εφοδίων στα ζώα με τρόπο, ώστε το καθένα να

έχει διαφορετικό μέσο προφύλαξης από τους εχθρούς του. Έτσι, ο Επιμηθέας προκειμένου να προφυλάξει τα ζώα από τα άλλα ζώα, έδωσε σε άλλα σωματική δύναμη, «Νέμων δὲ τοῖς μὲν ἰσχὺν ἄνευ τάχους προσῆπτεν», σε άλλα, που ήταν αδύναμα, ταχύτητα, «τοὺς δ' ἄσθενεστέρους τάχει ἐκόσμει», σε άλλα όπλα, όπως νύχια, δόντια, κέρατα, οπλές, «τοὺς δὲ ὤπλιζε,», σε άλλα μικρό σώμα, και ως όπλα για να αντιμετωπίζουν τους κινδύνους, φτερά ή υπόγεια κατοικία, «Ἄ μὲν γὰρ αὐτῶν σμικρότητι ἤμπισχεν, πτηνὸν φυγὴν ἢ κατάγειον οἴκησιν ἔνεμεν», σε άλλα μεγάλο σώμα, και ως όπλο για να αντιμετωπίζουν τους κινδύνους, το ίδιο το μέγεθός τους, «ἄ δὲ ἤϋξε μεγέθει, τῷδε αὐτῷ αὐτὰ ἔσωζεν». Ωστόσο, στον Πρωταγόρα παρατηρούμε ότι ισχύει απόλυτα, για όλα τα ζώα, ο «νόμος της αναπλήρωσης» στη φύση, σύμφωνα με τον οποίο μια αδυναμία αναπληρώνεται από μια ικανότητα, αφού σύμφωνα με τους βιολογικούς νόμους κάθε ζώο έχει εφοδιαστεί με τα αναγκαία μέσα, προκειμένου να αποφευχθεί η εξαφάνιση κάποιου είδους. Ειδικότερα, παρατηρούμε ότι προκειμένου να εξασφαλιστεί η ισορροπία στη φύση και η διαιώνιση όλων των ειδών, έδωσε ολιγογονία, δηλαδή μικρή γονιμότητα, στα σαρκοφάγα ζώα και πολυγονία, δηλαδή μεγάλη γονιμότητα, σε όσα γίνονται βορά άλλων ζώων. τοῖς μὲν ὀλιγογονίαν προσῆψε, τοῖς δ' ἀναλίσκομενοις ὑπὸ τούτων πολυγονίαν, σωτηρίαν τῷ γένει πορίζων. Αντίθετα, ο Λουκρήτιος θεωρεί ότι ζώα τα οποία δεν διακρίνονται ούτε για ιδιαίτερες ικανότητες ούτε για κάποια χρησιμότητα στον άνθρωπο, είναι καταδικασμένα με αφανισμό (Τα άλλα που δεν είχαν φυσικά προσόντα κι από μόνα τους δεν ήταν σε θέση στη ζωή να κρατηθούν κι ούτε μπορούσαν να μας δώσουν κάτι που να 'ναι χρήσιμο ... ανήμπορα και παρακατιανά, πεδικλωμένα στα μοιραία βρόχια της φύσης τους εγίνηκαν τροφή και λεία για τα άλλα μέχρις ότου εν είδει φυσικής επιλογής οδηγηθήκαν στον αφανισμό τους).

B3. 1 - ε, 2 - δ, 3 - α, 4 - β, 5 - γ.

B4. 1. Σωστό, 2. Λάθος, 3. Λάθος, 4. Λάθος, 5. Σωστό.

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

- Γ1.** Πολλές φορές απόρησα με ποια τέλος πάντων επιχειρήματα έπεισαν τους Αθηναίους οι κατήγοροι του Σωκράτη ότι τάχα ήταν άξιος να καταδικασθεί σε θάνατο από την πόλη. Η εναντίον του γραπτή καταγγελία ήταν κάπως έτσι: ο Σωκράτης αδικεί, επειδή δεν πιστεύει στους θεούς στους οποίους πιστεύει η πόλη, αλλά προσπαθεί να εισαγάγει άλλες, καινούριες δευτερεύουσες θεότητες. Αδικεί δε, επειδή διαφθείρει τους νέους. Πρώτα λοιπόν, για το ότι τάχα δεν πίστευε στους θεούς στους οποίους πιστεύει η πόλη, ποια απόδειξη χρησιμοποίησαν; Διότι και φανερά θυσίαζε πολλές φορές στο σπίτι, πολλές φορές και στους κοινούς βωμούς της πόλης και φανερά επίσης κατέφευγε στην μαντική.
- Γ2.** Ο Ξενοφών προσπαθεί να αντικρούσει την κατηγορία ότι ο Σωκράτης πιστεύει σε καινά δαιμόνια, με το εξής επιχείρημα: όσοι πιστεύοντας στη μαντική, παρατηρούν για την πρόγνωση των μελλόντων το πέταγμα των πουλιών, τις φωνές, τα σημάδια και τις θυσίες «όσοι μαντικήν νομίζοντες οίωνοις τε χρώνται καὶ φήμαις καὶ συμβόλοις καὶ θυσίαις», δεν θεωρούν ότι τα πουλιά ή αυτοί τους οποίους συναντούν γνωρίζουν τα συμφέροντα όσων καταφεύγουν στη μαντική «οὔτοί τε γὰρ ὑπολαμβάνουσιν οὐ τοὺς ὄρνιθας οὐδὲ τοὺς ἀπαντῶντας εἰδέναι τὰ συμφέροντα τοῖς μαντευσόμενοις», αλλά ότι οι θεοί μέσω αυτών τα φανερώνουν «ἀλλὰ τοὺς θεοὺς διὰ τούτων αὐτὰ σημαίνειν». Το ίδιο ακριβώς με τους άλλους Αθηναίους πίστευε και ο Σωκράτης «κάκεῖνος δὲ οὕτως ἐνόμιζεν».
- Γ3.** 1 - ε, 2 - α, 3 - β, 4 - γ, 5 - δ.
- Γ4.** Σωκράτης: υποκείμενο στο ρήμα ἀδικεῖ
καινά: επιθετικός προσδιορισμός στο δαιμόνια, ως ονοματικός, ομοιόπτωτος προσδιορισμός
φανερός: κατηγορούμενο στο εννοούμενο υποκείμενο Σωκράτης, μέσω του συνδετικού ρήματος ἦν
σημαίνειν: ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του ρήματος φαίη .
τὸ δαιμόνιον: υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου σημαίνειν (ετεροπροσωπία).